

Position Paper NVVE

Het is hoog tijd voor de volgende stap!

Postbus 75331

1070 AH Amsterdam

020 6200690

info@nvve.nl

www.nvve.nl

Steun van burgers voor wetsvoorstel Voltooid Leven aanzienlijk gegroeid

In het septembernummer van het NVVE-magazine Relevant staat het verhaal van Manus van Veldhoven uit Deurne¹. Hij was 85, weduwnaar, had een prachtig leven gehad, goed contact met zijn kinderen en kleinkinderen, was verre van eenzaam. Zijn gehoor was 60 % afgenomen, liep moeilijk, had last van zijn darmen, vaak hoofdpijn, kon zich niet meer goed concentreren. Maar, zei hij, 'feit is dat ik voor een 85-jarige heel gezond ben'. Manus, gesteund door zijn kinderen, vroeg om euthanasie maar werd afgewezen door eigen arts en Expertisecentrum Euthanasie. Hij zei letterlijk: 'Het huidige wettelijk regime biedt mij onvoldoende ruimte om op een waardige manier te sterven.' Manus overleed op 15 juni 2024 doordat hij twee weken daarvoor was gestopt met eten en drinken. De kop van het artikel was: 'Ik had liever euthanasie gehad.' Het wetsvoorstel Voltooid leven gáát over mensen als Manus uit Deurne.

Waardig levenseinde zonder medische aandoening

Het initiatiefwetsvoorstel Wet toetsing levenseindebegeleiding van ouderen op verzoek (hierna: wetsvoorstel Voltooid Leven) van D66, dat mensen vanaf 75 jaar de mogelijkheid biedt tot een zelfgekozen levenseinde zonder medische aandoening, sluit aan bij de fundamentele principes van de NVVE: respect voor zelfbeschikking, waardigheid, en compassie.

De huidige Wet toetsing levensbeëindiging op verzoek en hulp bij zelfdoding (hierna: euthanasiewet) richt zich uitsluitend op situaties waarin sprake is van ondraaglijk en uitzichtloos lijden veroorzaakt door een medische aandoening. Dit sluit een groeiende groep ouderen uit die hun leven als voltooid beschouwen, zonder een medisch aantoonbare oorzaak. Deze mensen ervaren verlies van autonomie, levensvreugde en waardigheid, maar hun wensen worden niet erkend binnen het huidige juridische kader. Hierdoor worden ze vaak in een isolement gedwongen en zien ze zich genoodzaakt om naar onveilige methoden te grijpen. Burgers boven de 80 jaar oud sterven dan ook relatief vaak aan zelfdoding.²

Publieke steun groeit aanzienlijk

Onlangs verschenen peilingen tonen aan dat een grote meerderheid, respectievelijk 71³ en 86⁴ procent, vindt dat er een wet moet komen die stervenshulp mogelijk maakt voor ouderen die vinden dat hun leven voltooid is. De acceptatie van een vrijwillig levenseinde is gegroeid. In 2017⁵ vond 64 procent dat wettelijk geregelde stervenshulp voor ouderen bij een voltooid leven mogelijk moest zijn, in 2024 is dat 71 procent. Opvallend is de groei in draagvlak voor de stervenshulp door een levenseindebegeleider, niet zijnde een arts. In 2017 was 28 procent het eens met de stelling 'Een levenseindebegeleider zou hulp bij zelfdoding mogen uitvoeren', in 2024 is dat percentage gegroeid naar 38 procent.

¹ <https://nvve.maglr.com/relevant-03-2024/ik-had-liever-euthanasie-gehad>

² Factsheet zelfdoding en ouderen, ANBO & 113, september 2024.

³ Motivaction Opinieonderzoek zelfbeschikking en het levenseinde d.d. 24 oktober 2024.

⁴ RTL nieuws 9 november 2024, resultaten nieuwspanel bestaande uit 20.000 burgers: [Veruit meeste Nederlanders willen versoepeling euthanasiewetgeving](#)

⁵ Motivaction De visie van het Nederlands publiek op 'voltooid leven' d.d. 21 januari 2017.

Respecteer de wens van burgers

Het is tijd dat er aandacht wordt besteed aan wensen van burgers over een vrijwillig levenseinde bij een voltooid leven. Keer op keer blijkt dat mensen zélf de regie willen hebben over hun leven en onnodig lijden willen voorkomen. Hoewel de euthanasiewet een waardig sterven mogelijk maakt bij medisch aantoonbaar ondraaglijk en uitzichtloos lijden, blijft een groep mensen met een serieuze doodswens buiten de boot vallen. Dat volgens onderzoek⁶ de groep van burgers, die ten tijde van het onderzoek en actieve wens tot levensbeëindiging had, klein is, doet hieraan niets af.⁷

Een wettelijke regeling voor hulp bij zelfdoding aan ouderen is essentieel om autonomie en waardigheid te waarborgen voor mensen die hun leven als voltooid beschouwen. Tegen de angst dat het te gemakkelijk wordt om voor de dood te kiezen, staat de zekerheid dat strikte waarborgen en protocollen ervoor zorgen dat alleen weloverwogen, vrijwillige keuzes worden gehonoreerd. De suggestie dat ouderen hierdoor als minder waardevol worden gezien, is ongegrond; deze wet respecteert juist hun autonomie en erkent hun recht op een waardig levenseinde. Het risico op druk van de omgeving wordt ondervangen door professionele begeleiding en een zorgvuldig toetsingsproces, waardoor misbruik onmogelijk wordt.

Conclusie

Het wetsvoorstel Voltooid Leven is een noodzakelijke stap om ouderen in Nederland de keuze te geven voor een waardig levenseinde. Het respecteert zelfbeschikking, biedt veiligheid en vult een lacune in de huidige wetgeving. Veel burgers zullen geruststelling vinden in het idee dat er voor hen een waardig levenseinde mogelijk is onder zorgvuldige voorwaarden, ook al lijden zij niet aan een medische aandoening. De NVVE roept op tot brede politieke steun voor dit wetsvoorstel, omdat de mogelijkheid om waardig te sterven een essentieel onderdeel is van een waardig leven.

Over NVVE

NVVE is in 1973 opgericht en zet zich in voor keuzevrijheid aan het eind van het leven. In 2002 werden haar activiteiten bekroond met de invoering van de euthanasiewet. In 2012 richtte de NVVE de Levensindekliniek op (nu Expertisecentrum Euthanasie). Inmiddels is de NVVE een grote, gerespecteerde en veel geraadpleegde vereniging met ruim 174.000 leden. NVVE geeft voorlichting en informatie over euthanasie en hulp bij zelfdoding, verstrekt wilsverklaringen, doet onderzoek, ondersteunt en faciliteert initiatieven met betrekking tot het zelfgekozen levenseinde.

Voor meer informatie over hoe de NVVE kijkt naar het initiatiefwetsvoorstel van D66, zie:

<https://www.nvve.nl/actueel/nieuws/nvve-blij-met-nieuw-wetsvoorstel-voltooid-leven/>

⁶ Els van Wijngaarden, Ready to give up on life. A study into the lived experience of older people who consider their lives to be completed and no longer worth living, Universiteit voor Humanistiek, 2016.

⁷ Er wordt immers wet- en regelgeving voor veel kleinere groepen burgers gemaakt., bijvoorbeeld de Regeling beoordelingscommissie late zwangerschapsafbreking en levensbeëindiging bij pasgeborenen in verband met wijzigingen naar aanleiding van de evaluatie van de regeling en de uitbreiding inzake het beoordelen van een levensbeëindiging bij kinderen van 1–12 jaar.